

Et netværk med øje på dig

RP-NYT

Nr. 1 · Marts 2022

Informationsblad om
Øjensygdommen
Retinitis Pigmentosa

Dansk Blindesamfund

GEELSGÅRDSKOLEN

Regional specialskole med fritidstilbud, aflastning, boophold, STU- og voksentilbud

LÆRING, LIVSGLÆDE OG LIVSKOMPETENCE
er nøgleord i vores elevmål for
KOMMUNIKATION, SOCIALT SAMVÆR OG MOTORIK

Geelsgårdskolen

www.geelsgaardskolen.dk
Kongevejen 252 - 2830 Virum - Tlf. 45 11 40 00 - geelsch@hav1.regionh.dk

KALUNDBORG
KOMMUNE

Det sociale Voksenområde Center 1 yder pædagogisk og praktisk støtte til borgere med varige funktionsnedsættelser og forskellige former for problemstillinger

**Botilbud Klostermosen
Kalundborg**

40 boliger
2-rum
lejligheder

**Botilbud Trekløveret
Kalundborg**

22 boliger
2-rum
lejligheder

**Botilbud Sofievej
Høng**

60 boliger
1-rum
lejligheder

**Botilbud Præstehaven
Kalundborg**

42 boliger
2-rum
lejligheder

**Samværs- og aktivitetstilbud
Kalundborg/Høng**

Stejlhøjhus,
Raklevgården
Sofehuset, Møllebakkegården

**Beskyttet beskæftigelse
Kalundborg**

Stejlhøjhus,
Café Solsikken
Røsnæs Fyr
FC-plast

Siden sidst

Af: Christian Ferdinandsen

I sidste udgave af RP-Nyt skrev jeg at det næsten var blevet hverdag igen. Håbet var at vi var ved at komme igennem Corona og Covid-19. Det viste sig desværre at være for optimistisk. For nærmest samtidig med at seneste udgivelse skulle vi lære om Omikron varianten. Dens evne til at spredes overrumplede vist alle. Smitten er forhåbentlig snart aftagende. Men konsekvenserne kan bemærkes i denne udgave. Indholdet er lidt begrænset sammenlignet med en typisk udgivelse og det skyldes netop Omikron varianten, som har medført en anderledes hverdag i min husstand og med begrænsninger.

Min husstand og jeg var nogle blandt mange som har stiftet bekendtskab med Omikron varianten. Således var det årlige landsmøde i slutningen af januar på Fuglsangcentret også påvirket. Der var således både i bestyrelsen og blandt deltagerne nogle som var smittet og måtte melde afbud. I skrivende stund er det end ikke lykkedes at konstituere bestyrelsen efter landsmødet.

Med forårets komme og dermed varme og lys, håber jeg dog at vi nu alligevel får lov til at nærme os en hverdag der minder om den vi kender. Jeg ser i hvert fald frem til at kunne genoptage de sociale aktiviteter der har været afbrudt med mellemrum i de forgangne to år.

I denne udgave er der en nyhed som jeg er rigtig glad for. Bente Ullits Eckmann, som har skrevet indlæg igennem et stykke tid, har lovet at fortsætte under det vi kalder Bentes klumme. Det ser jeg meget frem til, og med det vil jeg ønske god læselyst.

Christian Ferdinandsen

Indhold

Siden sidst	3
Redaktionelt.....	5
RP-Pjecen.....	5
”RP og høretab?	5
Referat fra RP landsmødet 2022	6
Bentes klumme	
– Hvordan klarer vi/jeg den?	8
Sociale medier	10
Fællesspisning på IBOS.....	11
Gratis webinarer om digital tilgængelighed	11
Beacons – talende skilte på Hotel Fuglsang	11
Forskning giver håb for fremtiden	13
Spændende udvikling i forskning af nye behandlingsformer.....	16
Elektronisk lup - Exploré 12	19
Synslinjen er åben	20
Fakta om DBS´ konsulentordning.....	21
Kursus At leve med Retinitis Pigmentosa....	22
Blanket til RP-registeret.....	23

RP-bestyrelsens mailadresse:

rp-gruppen@blind.dk
Tlf. Formand: 23 95 88 76

RP-Nyts redaktion:

RP-Nyts mailadresse:rp-nyt@blind.dk

Kartoteket:

Dansk Blindesamfund
Tlf. 38 14 88 40
E-mail: kartoteket@blind.dk

Forsendelse:

Dansk Blindesamfund
Tlf. 38 14 88 02

Produktion:

FL Reklame
Tlf.: 87 93 37 88
E-mail: info@blindesag.dk

Kommende udgivelser:

RP-Nyt nr. 2, juni 2022
Deadline er 15. maj
Udkommer ultimo juni

Kommende events:

Det lange RP kursus: 30. nov. - 4. dec. 2022
Pårørende kursus: 10. nov. - 12. nov. 2023

RP landsmøder

2023: den 28. januar
2024: den 27. januar

RP-Nyts oplagstal:

Sort udgave 685, Daisy udgave 116
E-mail udgave 273, Punktudgave: 2

ISSN:

ISSN: 2246-333X
Titel. RP-Nyt papirudgave

ISSN: 2246-3348
Titel: RP-Nyt Online

Redaktionelt

RP-Nyt udgives og redigeres af Dansk Blindesamfunds RP-Gruppen. RP-Nyt udkommer på følgende medie: Trykt udgave, indlæst på lyd som e-mail og i punktskrift.

Man kan bestille RP-Nyt ved at henvende sig til DBS på tlf. 38 14 88 44. Modtager man ikke RP-Nyt med posten, selvom man er registreret, så kontakt kartoteket hos Dansk Blindesamfund. Derudover har RP-Gruppen også 2 andre medier:

RP webside: Som RP-Gruppen administrerer i fællesskab med Dansk Blindesamfunds webmaster. Linket er: <https://blind.dk/livet-med-synshandicap/rp-gruppen>

Facebook: Man finder RP-Gruppen under: RP-Danmark

Materiale bragt i RP-Nyt kan bruges i alle de nordiske RP foreninger. Man skal huske at oplyse, hvor artiklen er taget fra. Støt op omkring bladet og kom med jeres input. Har man artikler, læserbreve, sjove historier eller vil man dele ud af sine egne erfaringer, så send det til RP-Nyts redaktion, på rp-nyt@blind.dk

RP-pjecen 'at leve med RP'

Det kan være svært at forklare hvad Retinitis Pigmentosa betyder, både for dig selv og for dine omgivelser. RP pjecen er et rigtig godt redskab.

Billedtekst: RP pjecen

RP pjecen beskriver og forklarer alle aspekter i at have øjensygdommen. Pjecen bruges af RPere, pårørende, øjenlæger, synscentraler osv. Alle kan bestille RP pjecen, den er gratis og bliver sendt fra Dansk Blindesamfund.

Bestil på mail bestilling@blind.dk eller på tlf.: 38 14 88 44 og angiv hvor mange du ønsker.

RP og høretab? Der er andre som dig.

*Af Kirsten Washuus,
døvblindekonsulent*

CFD rådgivning har en blog om at have et alvorligt syns og høretab som følgesvend i livet. Vi fortæller om det, vi er optaget af. Stort og småt fra vores arbejde omkring mennesker med et kombineret syns- og høretab. Følg bloggen på www.cfdblogger.dk

Referat fra RP landsmødet 2022

Tekst: Bent Petersen

Referat af landsmøde 29. januar 2022.

Inden selve landsmødet startede, fortalte Jesper Holten, som er RP bestyrelsens kontaktperson i DBS' forretningsudvalg, lidt om hvad der rører sig i DBS:

Siden sidste årsmøde, som blev afholdt i september, er der kun sket lidt. Der er valg til DBS' forretningsudvalg i april, og Jannie Hammershøj stiller ikke op igen, men Jesper håber at blive genvalgt.

DBS har modtaget en pulje på 10 millioner kr. til at uddele til medlemmerne i forbindelse med aktiviteter, puljen kan søges til aktiviteter indtil juni i år. Der er dog ikke så stort et beløb tilbage, men mon ikke det vil forslå.

Omkring tilgængelighed så skal Mit ID være tilgængeligt for alle, også os blinde og stærkt svagtseende, men virkeligheden er ikke altid sådan. Det er mange gange frustrerende at, hvis man selv opretter Mit ID på nettet, kan det give problemer når man skal overføre det til bankerne.

Selv om der er lovgivning omkring området, er der stadig problemer, de er kommet for sent i gang med projektet, og det er ikke nemt at vende en supertanker. Vi skal snart bruge nettet til al kommunikation, til banker og sundhedssystemet, men ikke altid fungerer det for os.

Tilgængelighedsloven skal snart være tilgængelig, og det bekymrer os at de ikke kommer i gang så det er på plads til tiden.

Strukturdebatten i DBS er til debat, og der er artikler om emnet i medlemsbladet. Vi tager os tid til dette så det kommer til at fungerer for alle. Der kommer mere om det fremover.

Jeg er glad for kontakten til RP gruppen, og lærer meget af dette, og håber jeg kan fortsætte med at være kontaktperson i fremtiden.

Spørgsmål fra salen:

Kan der stadig søges om midler fra corona puljen.

Jesper: Ja der kan søges men der bliver mindre med tiden.

Spørgsmål: Zoom hvad kan det bruges til, og hvordan.

Jesper fortalte lidt om dette, og på hvilke medier det kan bruges.

Vi er længere fremme på det digitale område, og skal huske på at alle skal kunne bruge det - også ældre.

Vi skal helt klart huske dem som ikke er digitale, og dem som ikke er gode til det, selvom de bruger pc'en til daglige ting. Der skal være mulighed for at bruge telefon til at kommunikerer med det offentlige og bankerne, også for dem som ikke kan bruge pc og dem som ikke har lyst til det digitale univers.

For dem som har lyst til digitaliseringen, skal deres udstyr være tidssvarende, og der skal tilbydes kurser.

Spørgsmål: Der er mange mangler ved de systemer der bliver tilbudt fra kommunikationscentrene.

Jesper: Vi er opmærksomme på problematikken, og går også ind i den.

Referat af landsmødet:

1. Valg af dirigent

Bestyrelsen foreslog Jesper Holten, som blev valgt.

2. Valg af Stemmetællere.

Ville blive taget op om nødvendig.

3. Opråb af deltagere.

Janne Søbrink oplæste de stemmeberettigede. Der var 27 stemmeberettigede.

4. RP-bestyrelsens årsberetning ved Tiny van der Arend.

Årsberetningen er udsendt til alle, så derfor kun et kort resumé.

Udover selve beretningen kom Tiny ind på RP-Nyt, som vi, som lægfolk, ikke er verdensmestre i at sætte op til trykning. Derfor er vi i dialog med DBS' forretningsudvalg om ekstern opsætning af bladet, så det er et læsevenligt blad, som ligger i venteværelserne hos en del øjenlæger og andre relevante steder, og bliver hermed en reklame for både DBS og RP gruppen.

Spørgsmål fra salen:

Hvor mange medlemmer er vi nu.

Jesper Holten svarer at man ikke umiddelbart kan sige, hvor mange RP medlemmer der er, men, hvis det er noteret i kartoteket, som det desværre ikke er for alle, så kunne det findes ud af.

Kommentar fra referenten: Der er ikke, som sådan, nogle medlemmer af RP gruppen, alle med RP kan være medlem.

Bente Ullits Eckmann tilføjede at hvis nogle fra salen har lyst, må de meget gerne skrive et indlæg til RP-Nyt, og gerne om oplevelsen af landsmødet med hjælpemiddelsudstillingen.

5. Indkommende forslag.

Ingen indkomne forslag.

6. Valg til bestyrelsen.

Tiny van der Arent og Janne Søbrink var på valg, og de ønskede begge at fortsætte. De blev begge genvalgt.

Conni Sørensen og John Filtenborg, som har været suppleanter i den forgangne periode, ønskede genvalg. De blev genvalgt.

7. Eventuelt

Bente Ullits Eckmann: Der er skrevet en bog for børn med blinde og svagtseende bedsteforældre, det er en god bog til oplæsning for mindre børn, så de kan forstå synshandicappet i deres omgivelser. Bogen hedder: Se farfar.

Dorit: En reklame for monterne i receptionen, som sælger håndarbejde produceret af blinde og stærkt svagtseende.

Jesper Holten takkede for et godt årsmøde, og måtte skynde sig hjemad inden broerne lukkedes pga. den meget stærke storm som var på vej. Tiny van der Arent takkede af for i år, og opfordrede til at besøge hjælpemiddelsudstillingen, inden turen gik hjemad.

Bentes klumme – Hvordan klarer vi/jeg det?

Af: Bente Ullits Eckmann

En opremsning af nogle hverdagssituationer.

Når jeg er indkaldt til Audiologisk Afdeling eller en anden afdeling på et hvilket som helst hospital er jeg godkendt til sygetransport, så det kan jeg bare bestille. Du skal være klar 2 timer før din tid på hospitalet – jamen, jeg har en tid kl. 08,00, nå jeg vælger noget andet. Det andet var en handicaptur.

- ”Vi er der nu.

- "Jeg spørger" vil du godt følge mig ind?"
- "Ja, men jeg må ikke."

Jeg fik ham heldigvis til at finde den rigtige elevator og trykke på etageknappen, inden han smuttede.

Problemet kom så, da jeg skulle derfra. Jeg ringede i god tid til centralen, for at sikre mig, at chaufføren havde mit telefonnummer.

- "Det har han, men hvorfor det? Du skal komme ned til meeting point."
- "Det kan jeg ikke finde."

Hun fortalte mig med ret store bogstaver, at det ikke var deres opgave at hente mig. Jeg måtte så vente på en portør, og kom 4 min for sent derned.

Da jeg ringede op til centralen, fik jeg at vide, at han havde været der, havde prøvet at ringe til mig, men der var ingen, der tog telefonen. Jeg havde haft min telefon i hånden hele tiden – af frygt for at misse et opkald og jeg kunne jo se på min telefon, at der ingen ubesvarede opkald havde været. De kunne så sende en bil til mig om 1 time, sådan blev det så, men surt!

Her for en uge siden havde jeg været i nærkontakt med en med Corona. Jeg spurgte min søn, om han ville komme og lave en hjemmetest på mig, jeg havde ingen symptomer. Det gjorde han. Jeg spurgte "kan du ikke lære mig at lave de hjemmetest selv" – det kræver syn, øv.

Den var positiv, så hed det PCR-test. Hvordan kommer man derhen? Jeg har prøvet med Flex, så kommer du mindst ½ time før tiden, og selvom du så har bestilt en hjemtransport, kommer du nemt til at vente mindst 1½ time.

Jeg er ellers ikke et negativt menneske, nej lige nu er jeg Corona positiv, men man bliver sommetider lidt træt i ansigtet.

Jeg har vænnet mig til, når jeg er ude at handle med min ledsager, og jeg køber en eller anden ovnret, eller brød: så spørger jeg, når jeg pakker varerne ud; hvor lang tid skal det have i ovnen og ved hvilken temperatur, og det skriver jeg i noter på min telefon.

Når jeg køber noget mørkeblåt tøj, får jeg ekspeditricen til at klippe et v i et mærke i siden på varen.

Hvidvin markeres med 1 gummibånd og rose med 2. Den kvikke læser, har

formentlig regnet ud, hvordan rødvin kan genkendes.

Hvis I også længes efter foråret, så gå ud i naturen med en saks og klip nogle grene.

Jeg tror ikke, der er nogle grene, der ikke kan drives frem, det er bare forskelligt hvor lang tid, det tager, hvis du altså husker at sætte dem i vand. Men vent, der kommer nogle grønne blade på et tidspunkt, og grønt er jo godt for øjnene.

Godt forår!

Sociale medier

Af: Conni Schrøder Sørensen

Jeg vil gerne fortælle lidt om hvad man kan bruge de sociale medier til når man er RP ramt. Ung som gammel. Under coronaen oplevede jeg også at der skete ensomhed og isolation for mange inklusiv mig selv. Der findes mange hjælpemidler og de kan måske være dyre for nogen at anskaffe, men i dag er alle jo mere eller mindre udstyret med pc, tablet eller smartphone med forskellige funktioner som kan hjælpe med at kommunikere med andre.

Jeg brugte min iPhone rigtig meget og snusede til at jeg kunne komme i kontakt med andre RP organisationer rundt omkring i Danmark og udlandet. Jeg blev meget glad for en gruppe som hedder RP family group, hvor folk fortæller om deres problemer og gode ideer. Ligeledes om hvordan man kan udtrykke sig om det at have en diagnose som RP. Der er oplysninger om hvad der sker af nye tiltag og andre ideer, som man evt. kan lære noget af eller og give egen erfaring videre til andre.

I "gamle dage" kaldte man det at få pennevenner. Jeg har f.eks. kontakt med nogen fra Indien, Filippinerne og USA.

Det foregår selvfølgelig på engelsk. Men i dag kan man jo trykke på en oversættelsesknop.

Desuden synes jeg at det er noget man generelt kan som et socialt værktøj til dem som har tid og lyst. Samt opleve at de ikke er alene. Det er gratis og kan give gode og positive oplevelser. Men lad os håbe at coronaen slipper os, så vi igen kan være fysisk sociale.

Jeg ønsker alle et godt forår.

Fællesspisning på IBOS

Af: Julie Giese, IBOS

Skal du med til næste fællesspisning? Inden den lækre middag har vi en underholdende eftermiddag sammen. Vi får nemlig besøg af Kristian Schou Hedegaard, der skal fortælle om appen Move United: Hvad kan den og hvordan kan man oprette en profil. Derudover vil der være en quiz. Vi glæder os til at se dig.

Det er tirsdag d. 29. marts kl. 16-20 på Rymarksvej 1 i Hellerup. Læs mere og tilmeld dig på kursussiden:

<https://ibos.nemtilmeld.dk/>

Gratis webinarer om digital tilgængelighed

Af: Julie Giese, IBOS

Vil du blive klogere på digital tilgængelighed? Så deltag i IBOS' mini-webinarer om digital tilgængelighed den sidste torsdag i hver måned fra kl. 9.30 – 10.00. Hver gang er der et nyt emne. Fx tilgængelighedserklæringer, layout og typografier, links og billeder og programmet WAVE.

Læs mere og tilmeld dig:

<https://ibos.nemtilmeld.dk/series/mini-webinarer-om-digital-tilgaengelighed/>

Beacons – talende skilte på Hotel Fuglsangcentret

Af: Fuglsangcentret

Vi har fået sat beacons op både udenfor og indenfor på Fuglsangcentret.

Beacons er talende skilte, som kan fortælle dig hvor du er og hvilke omgivelser du står i. De sidder udenfor på aktivitetsbanen og i sansehaven. Indenfor sidder de ved receptionen, restauranten og i svømmehallen.

For at kunne benytte denne service skal man downloade en app som hedder Blinfo. Herefter skal man gøre følgende:

iPhone

Når du har downloadet Blinfo app skal du opsætte appen på din telefon. Her følger instruktioner (til hhv. iPhone og android), hvis du har en iPhone. Først skal du slå Bluetooth og skærmlæserfunktionen til. Hvis du bruger VoiceOver, skal følgende indstillinger aktiveres under tilgængelighed. Gå til Indstillinger, så

tilgængelighed. Vælg VoiceOver og slå det til. Vælg herefter regler og herunder skal du slå til at notifikationer altid skal læses op.

Når du åbner Blinfo appen første gang, bliver du spurgt om Blinfo må bruge din lokalitet og her skal du give tilladelse, mens du bruger appen. Du bliver herefter spurgt om Blinfo må sende dig notifikationer og her skal du også give tilladelse.

Dernæst følger en introduktion og du får en notifikation om faste meddelelser. Gå herefter til indstillinger og indstil følgende.

Modtag Blinfo meddelelser, skal være slået til.

Modtag nye meddelelser skal som udgangspunkt slået til, men besøger du et sted første gang – eller er der gået et stykke tid siden sidste besøg, skal denne funktion være slået fra. Når denne funktion er slået til, vil du ikke modtage den samme meddelelse mere end en gang.

Modtag faste meddelelser skal være slået til. Tillad nærhedsidentifikation skal være slået fra.

Android

Når du har downloadet Blinfo app skal du opsætte appen på din telefon. Her følger instruktioner, hvis du har en Android-telefon.

Først skal du slå Bluetooth og skærmlæserfunktionen til. Efter en kort introduktion bliver du bedt om at give tilladelse til placering. Giv tilladelse mens du bruger appen.

Når du åbner Blinfo appen første gang, bliver du spurgt om Blinfo må bruge din lokalitet og her skal du give tilladelse, mens du bruger appen. Herefter bliver du spurgt om Blinfo må sende dig notifikationer og her skal du også give tilladelse.

Dernæst følger en introduktion og du får en notifikation om faste meddelelser. Gå herefter til indstillinger og indstil følgende.

Modtag Blinfo meddelelser, skal være slået til.

Modtag nye meddelelser skal som udgangspunkt slået til, men besøger du et sted første gang – eller er der gået et stykke tid siden sidste besøg, skal denne funktion være slået fra. Når denne funktion er slået til, vil du ikke

modtage den samme meddelelse mere end en gang.

Modtag faste meddelelser skal være slået til. Tillad nærhedsidentifikation skal være slået fra.

Med dette nye tiltag giver vi vores gæster mulighed for selv at danne sig indtryk af de steder de færdes på hotellet. Det giver stor frihed og selvstændighed under opholdet. Vi håber at alle vil tage godt imod vores talende skilte.

Forskning giver håb for fremtiden

"Al den lovende forskning giver én en følelse af at der trods alt er lys for enden af den meget mørke tunnel". Dette blev sagt af en deltager i den for nylig afholdte årskonference af Retina UK. Professor Alison Hardcastle og Dr. Samantha de Silva fortalte os om forskernes fremskridt, fra genopdagelser til udvikling af behandling. Her følger en sammenfatning af noget af det spændende arbejde der foregår i

laboratorier og klinikker rundt om i verden.

At knække koden

Hos en tredjedel af de mennesker med en arvelig nethinde sygdom undlader det Britiske Sundhedssystem (NHS) en tydelig indikation hvilken genetisk fejl er årsag til deres synstab. Det er fordi deres sygdom er forårsaget af en ændring i den genetiske kode som videnskaben endnu ikke har genkendt eller helt forstået som en årsag til nethinde skade. Ved at finde disse skjulte mutationer ville disse individer og deres familier bedre kunne forstå deres synstab, give dem valgmuligheder og til sidst udvikling af behandling.

Professor Hardcastle og hendes kollegaer på UK Inherited Retinal Dystrophy Consortium (UKIRDC), som finansieres af Retina UK har brugt den nyeste teknologi for at gennemlæse hele den genetiske kode fra hundredvis af mennesker med arveligt synstab og finde frem til nyligt identificerede ændringer som kunne give problemer. Konsortiet har bragt videnskabsfolk sammen med komplementære

ekspertiseområder fra førende centre i Storbritannien.

Professor Hardcastle forklarer: " Dette har gjort det muligt for os at skabe en effektiv infrastruktur hvor vi kan dele klinisk information og de genetiske data og al vores kombinerede kundskab og ekspertise så vi kan have informative diskussioner og tolke hvad der sker i gnomerne (de fulde genetiske koder) Det har været en stor succes; vi har opdaget mange nye gener og forskellige varianter og det havde vi ikke forventet".

Professor Hardcastle forklarer også hvordan hun bruger stamcelleteknologien for at skabe levende modeller i labben, så at hendes team bedre forstår skaden som opstår ved et bestemt genetisk fejl og undersøge hvordan problemet kan løses. Hun fortsætter og siger: "Vi kan nu redigere gener og når vi så har stamcellerne, så kan vi faktisk redigere DNA' en og lave mutanter (og genoplive sygdommen) eller også forsøge at kurere fejlen ved at korrigere den. Det har vist sig at være et utroligt værktøj; det er kun fantasien der sætter grænser".

Frem til behandlinger

I mellemtid annoncerede Dr. De Silva

en pause så de forskellige behandlingsformer kunne undersøges.

"Egentligt er dette et testamente af det enorme arbejde som udføres på dette område og at der er så meget at diskutere ", fortalte hun os.

Genudskiftning terapi

Generelt betyder det at en uskyldig virus sender sunde kopier af det syge gen ind i nethindecellerne. Luxturna er en af de terapier er allerede tilgængelig via NHS til behandling af synstab når der er fejl i RPE65 gen.

Andre gør støt fremskridt i de kliniske forsøg inklusive den X-linked RP (RPGR-gen) choroideremia og achromatopsie gen. Disse terapier er målrettet efter specifikke gener derfor er et genetisk testresultat essentielt for at bestemme berettigelsen og den kun kan slå an i overlevende fotoreceptorer, dvs. temmelig tidligt i sygdommens forløb.

Antisense oligonucleotides / RNA-terapi

Denne tilgang kan bruges i behandling af sygdommen med en autosomal dominans eller når der er tale om fejl i meget store gener, hvor gen erstatnings terapi kan være en udfordring. Det indebærer at der

skabes specielle molekulære lapper for at dække over et defekt afsnit af den genetiske kode således at nethindecellen læser udenom afsnittet og kan så producere en celle der fungerer til en vis grad. Det er et eksempel på en anden meget specifik tilgang som forudsætter et genetisk testresultat og en rimelig andel af overlevende nethindeceller. Man er i gang med klinisk forsøg for Usher syndrom (USH2A gen), LCA type 10 (CEP290 gen) og den autosomale dominant RP (RHO gen).

Genredigering

Her gør man brug af et biologisk redskab kaldt CRISPR for at klippe stavfejl ud og rette dem i den genetiske kode. Ligesom i RNA-terapien kunne det potentielt være nyttigt for at rette fejl i meget store gener som USH2A og ABCA4 som associeres med mange tilfælde af Usher syndrom og Stargardt sygdommen. LCA type 10 er nået frem til tidlig klinisk afprøvning.

Oral medicinering

Alle hidtil nævnte behandlinger gives via en injektion i øjet. Nogle sygdomme kan imidlertid behandles med medicin der reducerer ophobning af giftige stoffer som kan forekomme i nethinde

celler når bestemte gener og proteiner er defekte. Denne tilgang er ved at blive klinisk testet for Stargardt sygdommen.

Stamceller

Stamfader celler er "baby" nethindeceller som endnu ikke er helt modnet til specialist fotoreceptorer. Forskere laver kliniske forsøg for at se om de kan forsyne de eksisterende celler med næring og støtte når de sprøjtes i øjet eller om de sågar kan overtage noget af arbejdet. Denne behandlingsform kræver ikke en specifik genetisk diagnose men de kliniske forsøgsresultater kan afgøre om stamcelle terapi er meget nyttig på ethvert stadie af synstab.

Optogenetics

Undersøgelsesgrupper og biotekfirmaer er ved at undersøge ved senere stadier denne spændende tilgang for behandling af synstab på senere stadier, når synet er minimalt. Det kræver celler i nethinden som normalt ikke fornemmer lys, de skal være upåvirket af sygdomsprocessen, men udstyret med genetiske instruktioner for at bygge lysfølsomme proteiner. Disse celler kan så reagere

på lys og sende enkle beskeder til hjernen. Dette kunne give en begrænset opfattelse af objekter, måske endda give en person med alvorlig synstab noget selvstændig mobilitet, men personen vil ikke være i stand til at læse, se tv etc. Mange af de optogenetics systemer ville kræve brug af speciale briller/tætsiddende briller.

Den kliniske forsøgsproces er lang og det varer nok et par år før flere behandlingsmuligheder bliver tilgængelig i NHS, men med så mange tilgange der udforskes, er der masse af håb for fremtiden.

Spændende udvikling i forskning af nye behandlingsformer

Mod slutningen af 2021 meddelte jCyte at yderligere resultater fra fase 2 forsøg kunne klarlægge omstændighederne for den mest effektive behandling. Disse resultater viser at behandlingen giver håb for et væsentligt antal mennesker, som lever med RP.

Forsøgsdata viser at RP-ramte personer med en central

synsfeltdiameter større end 20 grader (inden behandlingen) oplever en væsentlig positiv respons til jCell injektionen. Dette stemmer overens med tidligere meddelelser om at forsøgspersoner med en større nethindetykkelse oplever de bedste resultater. jCytes forskere tror at jCells potentiale for at reparere tapcellernes fotoreceptorer - som gør fine detaljer og farver synlige - er afhængige af om der er tilstrækkelig overlevende stavfotoreceptorer i nærheden. Tapcellerne er afhængige af stavcellerne for at forsyne dem med et vigtigt stof, kaldet *Rod-derived Cone Viability Factor*. Stavcellernes masefylde er høj i nethinden hvor synsfeltdiameter er mellem 20 og 45 grader.

I de senere år har der forståeligt nok været en masse spænding omkring de moderne terapier, som er specielt rettede mod specifikke genetiske fejl, der er årsag til et arveligt betinget synstab. En genterapi er trods alt den eneste tilgængelige sygdomsmodificerende behandling. Den hedder Luxturna og den virker ved at levere sunde kopier af det syge gen, i dette tilfælde RPE65 genet, til nethindeceller.

Dette virker imidlertid kun for personer hvis synstab er forårsaget af fejl i RPE65; de udgør formentlig ikke mere end 100 personer i Storbritannien. Der er andre lignende terapier undervejs i kliniske forsøg. Dette gælder for RPGR (X-bundet RP), USH2A (Usher syndrom type 2) og CNGB3 (achromatopsi). Arvelige nethindesygdomme kan forårsages af fejl i én af cirka 300 gener. Vi ved også at cirka 30% af vores gruppe ikke får en diagnose fra en genetisk test, da genet som forårsager synstabet endnu, ikke er identificeret eller fuldt ud forstået. Hvad med den resterende gruppe? Må de vente på en terapi målrettet efter deres specifikke gen? Kan de blive behandlet med succes? Der er god grund til at være forhåbningsfuld. Forskning i en enkelt genspecifik terapi vil uundgåeligt skabe viden som er relevant for andre gener og på den måde øges fremskridtet. Flere forskere og firmaer undersøger muligheder for at forbedre overlevelse af nethindeceller uden at have et specifikt gen for øje.

jCyte

I foråret 2021 for eksempel, kom det amerikanske selskab jCyte med opmuntrende resultater fra deres fase

2b kliniske test med jCell, en stamcellebaseret behandling mod RP, som ikke er forårsaget af en specifik genetisk fejl.

jCell er en proprietair forbedring af nethindens progenitorceller (stamfaderceller). Dette er stamceller som er lige begyndt med at udvikle sig til modne, fuldt differentierede nethindeceller. jCyte behandlingen går ud på at injicere en dosis med flere millioner af disse celler i glaslegemet af øjeæblet, under lokalbedøvelse.

jCyte forventer ikke at deres stamceller integreres i nethinden og erstatter de degenererede fotoreceptorer. Deres rationale er derimod at jCell understøtter og giver næring via de såkaldte 'trofiske faktorer', som sænker degenerationen og stimulerer overlevelsen i nethinden. Derfor forventes det at denne fremgangsmetode ville virke bedst når der stadigvæk er noget sundt nethinde tilbage. Metoden vil ikke virke hvis nethinden er totalt degenereret.

Dette blev bekræftet af forsøgsresultaterne. De bedste resultater, med hensyn til en rimelig forbedring af synsstyrken, synsfelt og svagt lyssyn, kunne ses hos personer

med den største nethindetykkelse inden behandlingen og målt med et OCT-scan.

jCyte går nu i gang med et større fase 3-forsøg med personer med et bestemt minimum af nethindetykkelse som vil have mest gavn af behandlingen.

Vi vil følge med når forsøget starter, selvom der ikke bliver nogen testcentre i Storbritannien. Forsøget vil formentligt tage nogle år når det først starter.

ReNeuron

Et andet firma, ReNeuron, er fortsat i gang med et fase 2-forsøg med en lidt anderledes stamcellebaseret fremgangsmåde, nemlig ved at injicere celler under nethinden under fuld bedøvelse. Vi håber at høre mere fra dem og om forsøget har været en succes.

Optogenetics

For jer som på et senere tidspunkt fik synstab ser en spændende teknologi, kaldt optogenetics lovende ud. Nogen af jer husker måske at have set et indslag på BBC News i foråret 2021 om denne type behandling som delvis genoprettede en mands syn. Han havde RP og boede i Frankrig ("Algeproteiner genopretter delvist mandens syn", BBC News, d. 24. maj

2021). Manden som ikke havde noget syn tilbage, opdagede først forbedringen da han opdagede de stribede felter på en fodgængerovergang.

Optogenetics går ud på, at nethindens celler som normalt ikke opfatter lys, men ikke er berørt af sygdommen, modtager genetiske instrukser om at bygge lysfølsomme proteiner. Disse celler kan så reagere på lys og sende enkle beskeder til hjernen. Dette kunne give en begrænset opfattelse af genstande og muligvis give en person med et alvorligt synstab en form for selvstændig mobilitet.

For øjeblikket er optogenetics i et ret tidligt stadie i den kliniske udvikling af nethindedegeneration. Nyheden fra Frankrig betyder 'proof of principle', at denne specifikke optogeneticsmetode, udarbejdet af firmaet GenSight Biologics, kunne virke for mennesker med RP.

GenSight Biologics er nu startet på et klinisk forsøg på et ret tidligt stadium. Ved behandlingen skal der bruges et par tunge, temmelig store briller for at forbedre lysdetektionen; muligvis skal de indstilles dagligt. Andre selskaber

og forskergrupper undersøger også forskellige optogenetiske strategier.

Inflammation og nethinde degeneration

Dem af jer der deltog i vores september webinar har nok hørt Dr. Roly Megaw fra Edinburgh universitet tale om sit arbejde med inflammation og nethindedegeneration.

Uanset hvilket gen der forårsager en arvelig nethindesygdom, så vil de berørte nethindeceller ultimativt degenerere. Roly undersøger mekanismerne, der forårsager celledød, for at se om en fælles målrettet tilgang er mulig. Han har fundet frem til at de degenererede celler udløser bestemte inflammatoriske processer og at der findes medicin som, bruges til andre inflammatoriske og neurodegenerative sygdomme som potentielt kunne bremse nethindens forringelse. Roly påpegede at medikamenter kunne bruges sammen med genterapi: De mest virksomme behandlingsformer kunne være en kombination af flere metoder.

Forskningsbevillinger

Det er opløftende at vide at forskere og industrien undersøger så mange muligheder i deres søgen efter

behandling. De bevillingsansøgninger som i vores nuværende runde af tildeling af forskningsmidler bliver taget i betragtning, er nogle projekter hvor der undersøges en genuafhængig terapeutisk tilgang, mens andre projekter kigger på genspecifikke strategier. Takket være jeres generøse og løbende støtte har vi været i stand til at tage disse ansøgninger i betragtning.

Elektronisk lup Exploré 12

Af: Instrulog

Vi er stolte af at kunne præsentere en ny alsidig elektronisk lup der ikke sætter sig mellem to stole. Den sætter sig på alle stole.

En 12 tommer stor berøringsfølsom skærm der både kan bruges i en håndevending og samtidig har en skærm der er stor nok til at man kan fordybe sig i læsning over længere perioder.

Navnet er Exploré 12 og den har indbygget læsestand, som giver den helt rette vinkel til læsning af dokumenter, aviser, kort og undervisningsmaterialer. Enheden tænder automatisk når læsestanden

foldes ud og er, med det samme, klar til brug.

Der er også mulighed for at tilkøbe en udvidet læsestand. Når den bruges med dette foldbare stativ, rejser Exploré 12 sig over bordet, hvilket giver masser af skriveplads og giver nye muligheder i forhold til kreative tiltag som Kryds og Tværs, Sudoku, håndarbejde, afkrydsning af madplaner og muligheden for at udfylde papirer generelt.

Touchskærmens zoom- og panoreringsfunktioner giver dig også mulighed for at læse uden at flytte dine dokumenter. Den indbyggede 'Live-Panorering' gør læsningen let og tilgængelig når du ikke skal flytte teksten, men blot swipe med din finger. Derudover gør dens lette design den til en ideel ledsager til brug på farten, hvilket letter en aktiv livsstil.

Exploré 12 indeholder de mest essentielle og brugervenlige værktøjer til at imødekomme dit behov med nedsat syn eller synstab, uanset din alder. Med overlegen forstørrelse giver denne tablet dig mulighed for at fortsætte dine daglige aktiviteter og eksempelvis bevare produktiviteten i dit arbejds- eller klasseværelse.

Selve luppen er utroligt nem at bruge. Udover det meget efterspurgte touch, så er der kun tre knapper på fronten. Zoom ud, skift af farveskema og zoom ind. Den har to forskellige kameraer indbygget. Et til læsning tæt under skærmen og et til distancevisning. Der er mulighed for at indstille favorit farveskemaer, lysstyrke på skærmen og læselys, læselinjer og meget mere.

Synslinjen er åben

Kilde: Synslinjen

Telefonrådgiven Synslinjen er der også i denne coronatid for dig, der har brug for at snakke om de vanskeligheder og problemer du oplever ved at have et dårligt syn.

Telefonnummeret er 45 80 00 10
Du kan være anonym, når du ringer.
Synslinjen har åben mandag fra kl. 9 til

13, onsdag fra kl. 13 til 17, og torsdag fra kl. 17 til 21.

Rådgiveren du kommer til at tale med, har selv oplevet at miste synet. En ting er helt sikkert. Rådgiveren har god tid til at lytte.

Ring endelig! Vi glæder os til at snakke med dig.

Fakta om DBS' konsulentordning

Kilde: Øjeblikket, oktober 2018

Gennem 50 år har Dansk Blindesamfund haft sin konsulentordning, som er til gavn for alle mennesker i Danmark, med behov for støtte og vejledning pga. synsproblematikker.

Gratis for alle med synshandicap:

Du behøver ikke at være medlem af Dansk Blindesamfund for at få hjælp fra en konsulent.

Kort ventetid:

Når du lige har mistet synet helt eller delvist, kan det være uoverskueligt at vente på hjælp fra kommunen. Derfor har vi lokale konsulenter over hele landet, der rykker ud med kort varsel.

Rollemodeller:

Alle konsulenter har et synshandicap, så de har personlig indsigt og mange gode råd at give videre.

Hjemmebesøg:

Når man lige har mistet synet, kan det være svært at bevæge sig rundt, så derfor tilbyder konsulenterne altid at komme hjem til dig.

Bisidning hos kommunen:

Fire uddannede socialrådgivere er tilknyttet konsulentordningen, og de kender reglerne og dine rettigheder. De kan hjælpe dig med sager i kommunen.

Det kan konsulenterne også hjælpe dig med:

- Få bevilget støtte, kurser eller hjælpemidler til at klare hverdagen.
- Finde et botilbud, som er indrettet til ældre borgere med synshandicap.
- Ansøge om ledsagerordning og andre ordninger for mennesker med synshandicap.
- Klage over afgørelser truffet af kommunen.

- Teknikker til at lave mad, klare hverdagsopgaver i hjemmet, dyrke idræt eller bevare hobbyer med synstabet.

Du kan finde kontaktoplysninger på din lokale konsulent på www.blin.dk eller ring til hovedkontoret på tlf.: **38 14 88 44.**

Kursus At leve med Retinitis Pigmentosa

Af: RP-Bestyrelsen

Har du fået konstateret Retinitis Pigmentosa (RP), og har du ikke

tidligere været på dette kursus, så har du nu chancen. På kurset får du rig mulighed for at udveksle erfaringer med ligestillede. Vores ønske er, at give RP-ramte god faglig viden om de vilkår, muligheder og rettigheder, som skal sikre, at livet med RP bliver lidt lettere.

Kurset afvikles fra onsdag den 30. november til søndag den 4. december 2022 på Dansk Blindesamfunds kursuscenter, Fuglsangcentret i Fredericia.

I næste nummer af RP-Nyt kommer en udførlig beskrivelse af kurset.

Blanket til RP-registeret

Har du Retinitis Pigmentosa, og har du ikke udfyldt denne blanket før, så udfyld denne side og send den til:

**Dansk RP-register
Kennedy Centret
Gl. Landevej 7
2600 Glostrup**

Du kan også sende en e-mail til: rh-kennedy-RPregisteret@regionh.dk
DNA-banken på Kennedy Centret (tidligere Statens Øjenklinik) bliver brugt til at opbevare DNA fra en blodprøve. Dette materiale anvendes i samarbejde med forskere fra hele verden til forskning i RP-gener. Ved at tilmelde dig RP-registeret hjælper du dig selv og andre, som har Retinitis Pigmentosa.

- Ja, jeg er villig til at støtte den danske Retinitis Pigmentosa-forskning og vil gerne optages i registret.
- Ja, jeg er villig til at besvare spørgsmål om min sygdom og dens eventuelle arvelighed.

Navn:	
Adresse:	
Postnr. og by:	
Telefon:	Mobil:
Email:	
CPR-nr.:	
Underskrift:	

BE Consult

Æblehaven 9 • 2680 Solrød Strand

Ikke alle er lige gode til tal
BE Consult kan hjælpe dig med det hele

Tel. 40 18 81 87

info@birgereskildsen.dk

www.birgereskildsen.dk

KIK

*Hjælpe midler til Synshandicappede
samt andre handicapområder*

Blekinge Boulevard 2

2630 Høje Tåstrup • Tlf.: 36 46 19 60

salg@butikkik.dk • www.butikkik.dk

JORTON

Halkjærvej 8B • 9200 Aalborg SV
Telefon 89 30 45 30 - Telefax 89 30 45 35
aalborg@jorton.dk - www.jorton.dk

Alex Andersen Ølund A/S

Vi kører for det grønne erhverv!

Logistikvej 25 • 5250 Odense SV
Tlf. 66 18 81 97 • www.alex-andersen.dk

andersen & nielsen as

Tlf: 36 41 02 00

Meterbuen 2-4
2740 Skovlunde
Telefax: 36416932
www.blanco.dk

Nordjysk VVS Sæby ApS

Skovalleen 19 • 9300 Sæby
Telefon 98 46 25 11

www.nordjyskvvs.dk

Varimixer

Røremaskiner
5L - 200L

Varimixer A/S

Kirkebjerg Søpark 6
2605 Brøndby

Telefon 43 44 22 88
www.varimixer.com

RABATCENTRALEN.DK

KVALITET - BARE BILLIGERE

Se vores udvalg af
herreure på
www.rabatcentralen.dk

www.bautahoj.dk

Bautahøj

Konferencehotel - ude men hjemme

Bautahøjvej 39 Kulhuse • 3630 Jægerspris • Tel.: 70 88 32 49 • reception@bautahoj.dk

Svejsning • Reperationer • Opstilling og flytning af maskiner

Ziggymontage

Søvej 21, 5792 Årlev • Tlf: 27 42 64 73
info@ziggymontage.dk • www.ziggymontage.dk

Skoventreprenør Frede Andersen A/S

Niels Peter tlf. 20 15 27 51 • 20 86 51 44 • CVR 35 63 71 76

Lintrupvej 40, 6600 Lintrup
info@frede-andersen.dk

www.fredeandersen-maskinstation.dk

HANDICAPVENLIGE FACILITETER | BÅDE HOTEL & RESTAURANT

OnlySleep

3-STJERNET OPHOLD TIL HALV PRIS!

Vores beliggenhed ved motorvejsafkørsel 39
i Slagelse gør os til det oplagte valg for dig,
som vil have det nemt og bekvemt

Trafikcenter Allé 2 | 4200 Slagelse | Mail: info@onllysleep.dk

Telefon: +45 58 50 53 60 | www.onllysleep.dk

Drømmeferien

- kan vi ikke hjælpe dig med

Skal der
TRYK på?
- så brug os

DERIMOD TILBYDER VI:

**DIGITALTRYK
DER FORBLØFFER
PÅ BÅDE LAV PRIS
OG HØJ KVALITET**

**BESTIL ONLINE PÅ
WWW.FLTRYK.DK**

FL TRYK · AGERBAKKEN 21 · 8362 HØRNING · TLF. 70 22 18 70

Solgavehjemmene

4 specielle bo- og aktivitetstilbud for blinde og svagsynede mennesker. Har du i din hverdag brug for pleje, tryghed og aktiviteter, så har du muligheden for at blive visiteret til et af vores 4 Solgavehjem, hvor du kan få dit eget hjem sammen med andre ligestillede. På vores botilbud prioriteres aktiviteter, socialt samvær og indflydelse højt. Ligeledes er der rig mulighed for at holde sig både fysisk og mentalt i gang.

Bo- og dagtilbuddene er specielt indrettede til blinde og svagsynede. Hjælpen gives på baggrund af specialviden om synshandicap, og personalet er speciale-uddannede, og vi sørger for at holde denne viden ajour. Vejledning og assistance gives på en måde, der styrker selvtillid og følelse af ligeværd hos dig som beboer. Vi sætter værdierne og livskvaliteten højt med fokus på dig.

Har du udover dit synshandicap en anden sygdom/funktionsnedsættelse, som f. eks en demens-sygdom, er døvblind eller er yngre med et plejebehov, er der også plads til dig, da disse tilbud udbydes på nogle af Solgavehjemmene.

Der er også mulighed for et dagtilbud.

Har vi vakt din nysgerrighed, og for yderligere information, kontakt os...

Solgaven i Valby
Følager 15
2500 Valby
Tlf. 35304800
www.solgaven.dk
Forstander: Vena Marie Brauner
k56k@kk.dk
Leder af aktivitetscenter:
Kirsten Ben Soltane
zz7i@kk.dk • tlf. 20200083

Solgaven i Vejle
Solgave allé 14
7100 Vejle
Tlf. 76815950
www.solgaven-vejle.dk
solgaven@vejle.dk
centerleder: Jonna Thorstensen

Farum
Hjemmesiden: www.solgavenfarum.dk
Forstander: Mia Omø Lundsgaard Larsen • mia.omoe.lundsgaard.larsen@regionh.dk
Leder af Dag-, træning-og aktivitetscenter Aase Bonde • aase.bonde.pedersen@regionh.dk
Telefon: 44 95 44 99

Solgaven i Næstved:
Hjemmesiden: www.solgaven-nstvd.dk
Forstander: Gitte Olsen solgaven@naestved.dk
Telefon: 55882400

SOLGAVEN

INFORMATIONSMØDE

Vi har brug for dig! Dig, der ønsker at lave meningsfulde aktiviteter for en lille gruppe af blinde - og derved øge deres livsglæde og mindske isolationsfølelsen. Er du nysgerrig og kan du afsætte tid 1-2 gange om måneden? Så kom til informationsmøde mandag den 21/2 kl. 19 på IBOS i Hellerup.

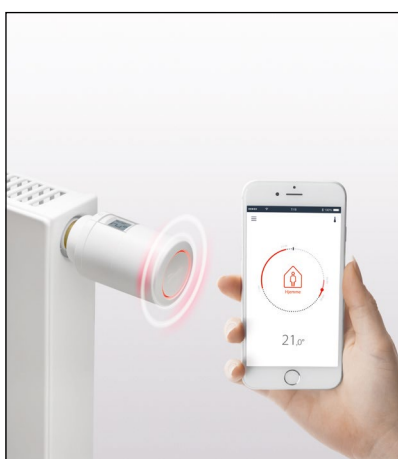
TILMELD DIG HER
Barbara M. Mauritsen
gyOr@kk.dk / 21 16 85 96

Instituttet

for Blinde og Svagsynede

*BLIV
Fritidsmakker!*

Styr varmen fra mobilen med den elektroniske radiatortermostat **Danfoss Eco™**

Læs mere på eco.danfoss.dk

ENGINEERING
TOMORROW

Danfoss

BLINDECENTER
BREDEGAARD

Vi er et højt specialiseret bo- og dagtilbud til blinde og svagsynede voksne mennesker med multiple funktionsnedsættelser. Herunder også mennesker med erhvervet eller medfødt døvblindhed.

Vores kerneopgave er at give en sammenhængende indsats, der støtter borgeren i at leve et selvstændigt og aktivt liv ud fra egne ønsker og resurser.

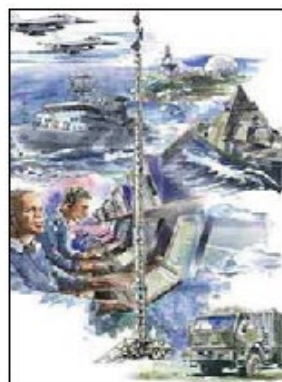

**Den Sociale
Virksomhed**

BLINDECENTER
BREDEGAARD

Lindelyvej 5 • 3480 Fredensborg • Telefon: 4511 8411
bredegaard@regionh.dk • www.blindecenerbredegaard.dk

Polyfa Consultants A/S

www.polyfa.com

P. Olesen & Sønner

– nedbrydning & miljøsanerering

Nedbrydning

- Total og delvis nedbrydning
- Oprydning efter brand/storm
- Modtager ikke-farligt byggeaffald

Miljøsanerering

- Asbest
- PCB
- Blymaling
- Skimmelsvamp

Professionelt arbejde udføres over hele landet

P. Olesen & Sønner

+45 7566 2500 | mail@p-olesen.dk | www.p-olesen.dk